

Instruktor/instruktorka praktické výuky u zaměstnavatele (kód: 75-016-N)

Autorizující orgán:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Skupina oborů:	Pedagogika, učitelství a sociální péče (kód: 75)
Týká se povolání:	
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	5

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v organizaci praktického vyučování ve středních odborných školách a středních odborných učilištích a v práci s pedagogickými dokumenty	5
Využívání základních pedagogických dovedností při práci se žáky	4
Odborná příprava žáků na pracovišti poskytovatele praktického vyučování	4
Aplikace psychologických aspektů v kontaktu se žáky	5
Orientace v právních předpisech platných v českém vzdělávacím systému a aplikace znalostí související legislativy vztahující se k profesi, na kterou se žák připravuje	5

Platnost standardu

Standard je platný od: 22.08.2023

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v organizaci praktického vyučování ve středních odborných školách a středních odborných učilištích a v práci s pedagogickými dokumenty

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit význam rámcových vzdělávacích programů (RVP) pro střední odborné vzdělávání a popsat vztah ke vzdělávacímu programu na úrovni školy	Ústní ověření
b) Vysvětlit úlohu školních vzdělávacích programů (ŠVP), uvést možnosti a význam zapojení zaměstnavatelů do tvorby ŠVP a příklady kapitol, do jejichž tvorby se mohou zaměstnavatelé zapojit	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vysvětlit vazbu očekávaných kompetencí podle konkrétního ŠVP na pracovní činnosti u zaměstnavatele	Ústní ověření
d) Popsat formy a organizaci výuky odborného výcviku a odborné praxe na SOŠ a SOU	Ústní ověření
e) Rozpracovat podle požadovaných kompetencí činnosti do tematického plánu praktické výuky	Praktické předvedení
f) Ve vazbě na kritérium e) zpracovat přípravu na určené období praktické výuky na provozním pracovišti	Praktické předvedení
g) Uvést postup při evidenci nepřítomnosti žáka, řešení jednorázové a opakované nepřítomnosti žáka, provést záznam v evidenci	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Popsat postup a nezbytné úkony řešení úrazu žáka na pracovišti, provést záznam o úrazu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Využívání základních pedagogických dovedností při práci se žáky

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a vysvětlit 3 libovolné základní didaktické zásady využívané při praktickém vyučování a na příkladu zdůvodnit jejich použití	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Na modelové situaci aplikovat vhodné výukové metody a vysvětlit organizační formy praktického vyučování	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Na příkladu ukázat způsoby hodnocení praktického vyučování (ověřování výsledků vzdělávání a odborných kompetencí dle ŠVP, metody a kritéria hodnocení, kontrolní práce)	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat průběh pracovního dne	Ústní ověření
e) Vysvětlit výchovnou složku výchovně vzdělávacího procesu při přípravě žáků ve firmě, simulovat příklady působení instruktora na žáky (formou modelových situací)	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Zadat praktický úkol, sledovat žáka při jeho provádění, převzít práci a poskytnout žákovi odpovídající zpětnou vazbu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Odborná příprava žáků na pracovišti poskytovatele praktického vyučování

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat postup a způsob seznámení žáků s pracovním prostředím zaměstnavatele, organizační strukturou a firemní kulturou	Ústní ověření
b) Plánovat přípravu žáků u zaměstnavatele - popsat, jak a s kým je plánována konkrétní výuka žáků	Písemné ověření
c) Uvést, jakými způsoby je vyhodnocována kvalita přípravy žáků u zaměstnavatele	Písemné ověření
d) Vysvětlit klady a úskalí realizace praktické přípravy v reálném pracovním prostředí, přínosy pro zaměstnavatele a žáky	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikace psychologických aspektů v kontaktu se žáky

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat odpovídající přístupy k práci a metody práce se žáky podle věkových a speciálních vzdělávacích potřeb	Ústní ověření
b) Navrhnout řešení náročné a neobvyklé výchovné situace (modelová situace - chování a postoje žáků, konfliktní situace, sociálně patologické projevy žáků)	Praktické předvedení
c) Ukázat způsoby práce se žáky v dané profesi, motivace, efektivní vedení a komunikace v situaci navozené zkoušejícím	Praktické předvedení
d) Charakterizovat požadavky na osobnost instruktora praktického vyučování a jeho roli v odborném vzdělávání žáků	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v právních předpisech platných v českém vzdělávacím systému a aplikace znalostí související legislativy vztahující se k profesi, na kterou se žák připravuje

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat základní školské a další právní předpisy, upravující práci se žáky (školský zákon, vyhlášky o ukončování studia, o středním vzdělávání, o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, zákoník práce)	Písemné ověření
b) Uvést povinnosti zaměstnavatele vyplývající ze smluvního vztahu o zajištění praktického vyučování žáků	Písemné ověření
c) Charakterizovat kompetence instruktora a spoluúčast při výběru pracoviště, při definování zařazení a ovlivňování režimu žáka na pracovišti a opatření při nedodržování smluvních pravidel	Písemné ověření
d) Uvést zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a hygieny a jejich dodržování	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce

Uchazečem o zkoušku může být každá fyzická osoba starší 18 let, která získala alespoň základy vzdělání, nebo účastník rekvalifikace podle zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.

Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Získání této profesní kvalifikace neopravňuje k výkonu profese učitele.

Autorizovaná osoba zároveň s odesláním pozvánky ke zkoušce písemnou formou sdělí, kde a jakým způsobem se uchazeč může informovat o svých povinnostech a průběhu zkoušky a které doklady/dokumenty musí uchazeč předložit bezprostředně před započítáním zkoušky.

Uchazeč specifikuje při podání přihlášky ke zkoušce autorizované osobě oblast, ve které působí (např. oblast strojírenství, gastronomie, obchod) a to z důvodu zaměření modelových situací autorizovanou osobou na oblast působení uchazeče.

Zároveň s oznámením termínu o konání zkoušky zadá autorizovaná osoba uchazeči zpracování písemné práce - tematického plánu pro odborný výcvik a přípravu na vyučovací jednotku ve vazbě na odborné způsobilosti. Tematický plán připravený na jeden měsíc bude vycházet z konkrétního ŠVP. Na základě plánovaných činností uvede uchazeč i metody výuky pro osvojování očekávaných výsledků, zpracuje ukázkou přípravy na cyklus vyučování na pracovišti.

Zpracovanou písemnou práci v rozsahu minimálně 3 stran uchazeč předloží a prezentuje u zkoušky v rámci ověřování kritérií e) a f) odborné způsobilosti **Orientace v organizaci praktického vyučování ve středních odborných školách a v práci s pedagogickými dokumenty**. Na její zpracování musí mít uchazeč alespoň 2 týdny.

2. Průběh zkoušky

Před zahájením zkoušky uchazeč předloží zkoušejícímu průkaz totožnosti a případně další dokumenty opravňující k připuštění ke zkoušce uvedené v části 1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce.

Bezprostředně před zahájením zkoušky autorizovaná osoba seznámí uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s jeho právy a povinnostmi v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb. a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Zkoušející uzná, a tedy nemusí ověřovat, ty odborné způsobilosti, které byly již dříve u uchazeče ověřeny v rámci zkoušky z jiné profesní kvalifikace (nutno doložit osvědčením o získání profesní kvalifikace), a které jsou shodné svým rozsahem i obsahem. Rozsah a obsah odborné způsobilosti určují její jednotlivá kritéria a pokyny k realizaci zkoušky popsané v hodnotícím standardu. Zkoušející tyto odborné způsobilosti neuzná jako již ověřené, pokud by tím nebylo zajištěno řádné ověření ostatních požadavků stanovených tímto hodnotícím standardem (například při nutnosti dodržení technologických postupů a časové souslednosti různých činností).

Zkouška se koná v českém jazyce.

Zkouška je veřejná. Praktická část zkoušky a praktická zkouška není veřejná v případech, kdy to je nutné z hygienických důvodů nebo z důvodu ochrany zdraví a bezpečnosti práce.

Zkouška probíhá ve zkušební místnosti, školicím středisku a na pracovišti žáků.

Kritéria se prověřují formou otázek a řešení modelových situací s uvedením příkladů z praxe či vyplněním příslušné dokumentace. Modelové situace zpracuje autorizovaná osoba. Modelové či navozené reálné situace připraví v souladu s koncepcí zkoušky tak, aby došlo k ověření všech předepsaných kritérií.

Pro písemné ověřování, které probíhá formou testu, musí autorizovaná osoba dodržet následující pravidla: musí mít připraven soubor minimálně 100 otázek zpracovaných podle kritérií hodnocení.

Test, který sestaví autorizovaná osoba náhodným výběrem ze souboru testových otázek, obsahuje 40 - 50 otázek. Při

přípravě testu zabezpečí autorizovaná osoba různé kombinace pořadí možných odpovědí pod písmeny a), b), c) u jednotlivých otázek.

Pravidla pro aplikaci testů jako způsobu ověřování:

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnotícího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla pro přípravu testu:

A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.

B. Při zkoušce musí být ověřeny všechny odborné způsobilosti kvalifikačního standardu, to znamená, že v případě, kdy se některé odborné způsobilosti nebo kritéria (oblast legislativy a bezpečnosti práce) ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:

- Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy: Pro každé kritérium existuje několik otázek.
- Pro jednotlivé vygenerované testy: Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň jednu otázku.
- Pro úspěšné splnění požadavků testu: Za úspěšné splnění testu se považuje 75 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 75 % otázek.

Soubor otázek pro ústní ověřování stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnotícího standardu. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny odborné způsobilosti kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé odborné způsobilosti nebo kritéria ověřují pomocí losovaných otázek, musí být splněny následující dvě podmínky:

- Pro celkový soubor otázek: Každé kritérium je zohledněno v několika otázkách.
- Pro soubor vylosovaných otázek konkrétního uchazeče: Každý uchazeč musí mít v souboru svých vylosovaných otázek zohledněno alespoň jednou každé kritérium (myslí se kritérium, u něhož jsou losované otázky způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která je třeba u zkoušky splnit).

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou odbornou způsobilost a výsledek zapisuje do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky.

Výsledné hodnocení pro danou odbornou způsobilost musí znít:

- „splnil“, nebo
- „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé odborné způsobilosti.

Výsledné hodnocení zkoušky zní buď:

- „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny odborné způsobilosti, nebo
- „nevyhověl“, pokud uchazeč některou odbornou způsobilost nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí autorizovaná osoba vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jedním zkoušejícím, který musí být přítomen u zkoušky po celou dobu trvání zkoušky.

Zkoušející je povinen provádět ověřování odborných způsobilostí při zkoušce přesně podle všech ustanovení tohoto hodnotícího standardu.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat požadavek na kvalifikaci učitele praktického vyučování (podle zákona č. 563/2004 Sb., § 9 odst. 3, o změně některých pozdějších předpisů) a současně musí mít nejméně 5 let praxe jako učitel praktického vyučování nebo učitel odborného výcviku.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost a praxi v povolání autorizujícím orgánem, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti a praxe v povolání v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, www.msmt.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- zkušební místnost se stoly a židlemi,
- flip chart nebo tabule,
- dataprojektor, plátno,
- notebook nebo PC, připojení na internet,
- psací potřeby, připojení na internet,
- výtisk vybraných RVP, ŠVP, učební osnovy pro odborný výcvik nebo odbornou praxi, tematický plán, dotazník hodnocení kvality vzdělávání ve firmě, záznam o úrazu,
- příslušné zákony a vyhlášky:
 - zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním a středním a vyšším odborném i jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění,
 - vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři,
 - vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů,
 - metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT,
 - vyhláška MZ č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých v platném znění,
- ověření odborných způsobilostí formou praktického předvedení probíhá buď ve školních dílnách nebo na pracovišti zaměstnavatele (doložit smlouvou).

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda).

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s požadavky BOZP a PO a s právy a povinnostmi uchazeče v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 4 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Celková doba trvání písemné části zkoušky jednoho uchazeče je 60 až 90 minut. Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro veřejné služby a správu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Ministerstvo průmyslu a obchodu

SP ČR

Akademie řemesel Praha - Střední škola technická, Zelený pruh 1294/50, 147 08 Praha 4